

AYLIK DERGİ
SAYI 5 - ŞUBAT 2024
DÜRÜSTLÜK

KENDİNE
Sağlık, Fikir, Psikoloji
Yolda Olanların Dergisi

YOLCULUK

YAZARLAR

SEVDA DOĞAN
HİLMİ TUNA ÇETİNKAYA
BEKİR SARIYILDIZ
ÖNDER AYYILDIZ
KEVSER KARAKAYA
ÖZLEM KAHRAMAN
MURAT TOSUN

EDİTÖRLER

ÖMER PEKER
SEVDA DOĞAN
KEVSER KARAKAYA

GÖRSEL TASARIM

SEVDA DOĞAN

[HTTPS://AFYONASML.MEB.K12.TR/](https://afyonasml.meb.k12.tr/)

ADRES:

SELÇUKLU MAHALLESİ ASIYE SULTAN CADDESİ
N:04 MERKEZ/ AFYONKARAHİSAR

İLETİŞİM:

(272) 229 3518

İÇİNDEKİLER

Ozlem KAHRAMAN/ Kutadgu Bilig'den
“Dürüstlük” Değeri Üzerine Beyitler

4

Sevda DOĞAN/ Sevda Türküsü

6

Önder AYYILDIZ/ En Büyük Fırsat

7

Kevser KARAKAYA/
Yalancı Çobanlar Dünyası

9

Bekir SARIYILDIZ/ Kare Bulmaca

11

Hilmi Tuna ÇETİNKATA/ Paradokslar

16

Murat TOSUN/ Doğruluk ve Dürüstlük

20

KUTADGU BİLİG'DEN “DÜRÜSTLÜK” DEĞERİ ÜZERİNE BEYİTLER

Kutadgu Bilig, İslam döneminin Türk dili, edebiyatı, kültürü ve medeniyeti açısından ilk önemli eseri olarak kabul edilmekte olup 11. yüzyılda Yusuf Has Hacip tarafından yazılmıştır. Kutadgu Bilig “mutluluk veren bilgi” anlamına gelmektedir. Eser dünyada ve ahirette mutlu olmanın yollarını anlatmaktadır. Adını ve yazarını ezberlediğimiz bu eseri daha iyi anlamamız için dürüstlük teması altında kendimize yakınlaştırmak istedim.

Kutadgu Bilig’de “dürüstlük” kavramı eş anlamı olan “doğruluk şeklinde geçmektedir. Eserde geçen dört kahramandan Ay-Toldı, Hükümdar Kün-Togdı’ya şu soruyu sorar: “Bana doğruluğu anlat, hangi şey doğrudur; insan onunla gününü nasıl aydınlatır? Hangi yola doğruluk yolu derler; bu doğruluğun aslı nedir?” “

Hükümdarın yanıtı ise şu şekildedir: “Bak, kimin düşündüğü ve söylediği bir olursa, işte doğru insan odur. Onun içi dışı gibi, dışı da içi gibidir; doğru ve dürüst kişi böyle olur. Kişi gönlünü çıkarıp avucuna koyarak, başkalarının önünde mahcup olmadan dolaşabilmeli. Mutluluğa yükselmek için insana doğruluk gerekli; insanlık doğruluğun adıdır, inan. İnsan nadir değil, insanlık nadirdir; insan az değil, doğruluk azdır. Şimdi benim sana söylediğim söze benzer bir sözü de şair söylemiştir. Gezip dolaşan insan pek çoktur; fakat benim için aziz olan doğru, dürüst ve güvenilir kişidir. İnsan nadir değil, insanlık nadirdir; akıl doğru ve dürüst kişileri övmüştür”

Eserde yer alan 6645 beyitten doğruluk ve dürüstlüğe ilişkin birkaç beyitin bizlere yol göstermesini temenni ederim.

- **Dilin doğruyu söylemek için hareket etsin eğer yalansa onu içinde tutmalısın.**
- **Söz haktır, gerçek ile yalan arasındaki fark, beyaz ile siyah arasındaki fark gibidir.**
- **Eğer dünya zenginliğini ve bereketini istiyorsanız; Bunlar doğrulukla elde edilir.**
- **İnsanın mutluluğa ulaşması için ihtiyaç duyduğu şey doğruluktur; Bu söze inanın! İnsanlık doğru olmanın adıdır.**
- **Bilge kişi doğru ve düzgün konuşur; Ahlakının özü doğruluk üzerine kuruludur.**
- **Özgür ve bağımsız insanların hepsi iyiliğin hizmetkarlarıdır; iyilik yapın ve doğruluğun yolunu açın.**
- **Alırken de satarken de yardımsever ve dürüst olun; böyle yaparsan yolun hep aydınlık olur.**
- **Bilgeler, sahip olduğu ilimle sana öğüt verirler; “Doğru ve dürüst bir adam bulursan onu kendine yakın tut”**

Yanınızda hep “doğru ve dürüst” insanların olması dileğiyle, sevgiler...

Özlem KAHRAMAN

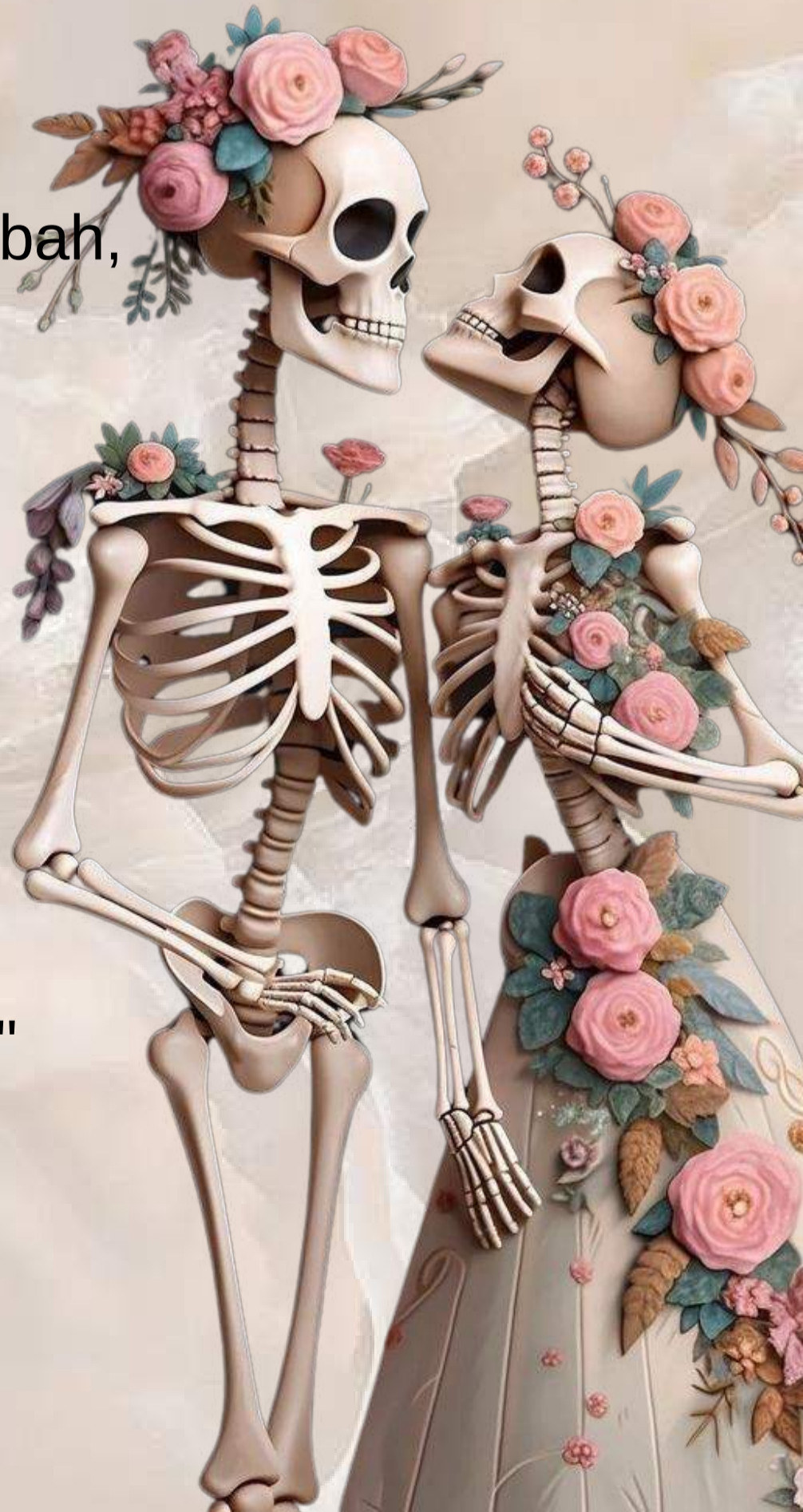
SEVDA TÜRKÜSÜ

Belki bir sevda türküsünde en güzel sabahların tınısını işitirsin, en mahrem sırlarını dürüstçe kendine haykırdığın gün olur o sabah. Yok saydığın her duyguyla tek tek barışmak belki de önceden kendi ayağına bağlayıp denize attığın o koca taşı, denizden şimdi çıkartmak gibi nefes olur, can verir yeniden benliğine. Esas ölü kimdir bilir misin, canı bedendeyken kendi varlığını unutandır, çünkü; sahiden ölenler bilmezler öldüğünü, kendi varlığının hatırlanması da ancak her duyguyu dürüstçe kabul edip yaşamakla mümkündür.

Neden aynı yaşta kimi onsekizinde kimisi de ellisinde görünür sanırsın, yaşama arzusundandır iyi kötü ne varsa... Dürüstçe göğüslemek, değişmesini ummadan her yaşayışı, geldiği gibi gitmesine de izin vererek aralamak gönül kafesini...

"Gecenin vitrinine konulmuş
Büyük bir yakut parçasıydı sabah,
Mahalle kahvelerinde
Sıcak çaydan adamların
Yüzleri ağarırdı ilk ışıklarla,
Gençlerin güzellerinin
makbul olduğu
Tek ülkeydi ülkem
Benimse yüreğim
Koltuk altına sıkıştırılmış,
Yenik bir tavla maçı ertesiydi."

Sevda DOĞAN

En Büyük Fırsat

On bir yaşındaydı ve New Hampshire gölünün ortasındaki adadaki evlerinde ne zaman eline bir fırsat geçse hemen balığa giderdi.

Levrek avı yasağının kalkmasından bir gün önce, babasıyla akşamın ilk saatlerinde küçük güneş balıklarından yakaladı.

Sonra oltasına yem takıp, oltayı fırlatma talimi yaptı. Yem suya değdiği zaman gün batımında suda altın haleleler oluşturmuş, daha sonra gölün üzerinde ay doğmuştu.

Oltasının hızla çekildiğini hissedince, oltaya büyük bir balık geldiğini anladı. Babası oğlunun balığı çekişini hayranlıkla izledi.

Çocuk sonunda yorgun düşen balığı sudan çıkardı.

O güne kadar gördüğü en büyük balıktı, ama henüz av yasağının kalkmasına saatler kalmış olan bir levrekti.

Baba oğul güzelim balığa baktılar, pulları ay ışığında ıslıl ıslıl parlıyordu.

Babası bir kibrit yakıp saatine baktı.

Saat on olmuştu. Av yasağının bitmesine daha iki saat vardı.

Önce balığa, sonra oğluna baktı.

" Suya geri bırakman gerekiyor, oğlum, " dedi.

" Baba! " diye itiraz etti çocuk ağlamaklı bir sesle.

" Başka balıklar da var, " dedi babası.

" Ama hiçbiri bunun kadar büyük değil , " dedi çocuk.

Göle şöyle bir göz attı.

Gölde hiçbir balıkçı teknesi yoktu.

Babasının yüzüne baktı bu kez.

Kendilerini hiç kimsenin

görmemiş olmasına, kimsenin ne balığı yakaladıklarını bilmesinin olanaksız olmasına karşın, babasının sesinden bu konuda hiçbir ödün vermeyeceğini anlamıştı.

Oltanın ucunu balığın ağzından çekti ve balığı gölün karanlık sularına bıraktı.

Balık suya düşer düşmez, şöyle bir çırpındı ve gözden kayboldu. Çocuk bir daha bu kadar büyük bir balık tutamayacağından emindi.

Bu olay bundan tam otuz dört yıl önce oldu.

Bugün o çocuk New York City'nin ünlü mimarlarından.

Babasının küçük evi hala o adadadır.

Oğlunu ve kızlarını hala o adadaki küçük eve balık tutmaya götürür.

Çocuk haklıydı. Bir daha o kadar büyük bir balık tutamadı.

Fakat ahlaki değerler konusunda bir ikilem yaşadığı zaman hep o balığı gözünün önüne getirir.

Babasından öğrendiği gibi ahlaki değerler doğru ile yanlışın ne olduğu konusunda çok basit bir konudur.

Güç olan yalnızca ahlaki değerlerin uygulanabilmesidir.

Birileri görmediği zaman da doğru olanı yapabiliyor muyuz?

Evet, küçüklüğümüzde bizlere balığı suya geri bırakmak gerektiğini öğretilseydi, doğru olanı yapabilirdik. Çünkü gerçeğin ve doğrunun ne olduğunu öğrenmiş olurduk.

Doğru olanı yapma kararı, belleklerimizdeki canlılığını hiçbir zaman yitirmez.

Bu anıyı dostlarımıza ve torunlarımıza göğsümüz kabara kabara anlatırız.

Düzene karşı çıkıp, fırsatlardan yararlanmak değil, doğru olanı yapmaktır önemli olan.

Önder AYYILDIZ

Yalancı Çobanlar Dünyası

Dürüstlüğün ne büyük bir erdem olduğunun anlatıldığı meşhur yalancı çoban masalını bilmeyen yoktur. Hani çobanın canı sıkılıp da köylüleri, koyunlarını kurt kapıyor diyerek iki kez aldatıp kendisinin de bu durumdan çok eğlendiği... sonrasında da koyunlarını kurt gerçekten yemeye geldiğinde, köylüleri inandıramayarak malından olarak yalanının bedelini ödediği, bu çok anlamlı masal...

Yaşadığımız çağ öyle ki; nereye baksak bu yalancı çobanlardan görüyoruz maalesef ki. Çıkarlar, menfaatler, kişisel çekişmeler, egolarımız, sorumsuzluklarımız vs... Sebep ne olursa olsun küçük büyük yalanları öylece, gözümüzü kırpmadan söyleyiveriyoruz. Bu durum Rus yazar Dostoyevski' nin de dikkatinden kaçmamış olacak ki, Yeraltından Notlar adlı eserinde "Yalan öyle nüfuz etmiş ki insanların diline, doğruyu söylemek gerekirse diye bir cümle kalıbı var." şeklinde ifade etmiş düşüncelerini. Tabi bir davranışı ne kadar tekrar edersek hayatımıza o kadar nüfuz ediyor, tabiri caizse kronikleşerek hayatımızı da şekillendirmeye başlıyor. Bu yalanlar dünyasının içinde kayboluyoruz. Dostoyevski yine aynı eserinde " Benim ağırıma giden insanların yalan söylemesi değil; bir süre sonra söyledikleri yalanlara inanmasıdır." diyerek bahsettiğimiz durumu özetliyor.

Günümüzde sosyal medya mecralarına bir göz attığımızda da yalan dünya kavramının, ekrana nasıl yansıdığına şahit olur; bazen şahit olmakla da kalmaz bu dünyaya gönüllü olarak ortak oluruz. Hepimiz artık biliyoruz ki günde bilmem kaç kez baktığımız o dikdörtgen ekranlarda görünen hayatlarla, gerçek hayatların çoğu birbirleriyle alakasız ve tamamen sanal görüntüden ibaret. Bu durumu da biz izleyiciler destekliyoruz bir arz talep dengesi kurarak. O yapmacık, süslü ve gösterişli kurmaca dünyalar hoşumuza gidiyor. Kısacası yalan, bu asırda tutuluyor, seviliyor, prim yapıyor... Yaşar Kemal'in de dediği gibi, yalanın gücü doğrunun güçsüzlüğünden değildir. Yalan teşkilat kurmuş, doğru yalnızdır.

Ey okur! Dürüstlük hala çok değerli bir erdem, bunu unutmayalım. Önce kendimize sonra da çevremize dürüst olalım; zira yalanlar insan üzerinde yükür, bize zulmeden de yoktur bizden gayrı.

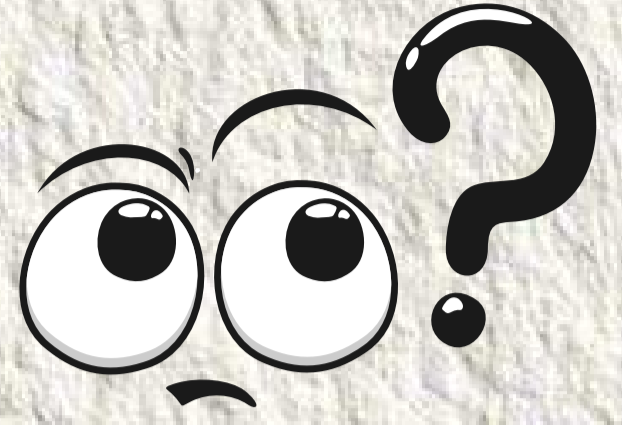
**Cümleler doğrudur sen doğru isen,
Doğruluk bulunmaz sen eğri isen.**

Yunus EMRE

Dolunayın
gökyüzüne
dürüstlüğü
güneş
battıktan
sonra
belli olur

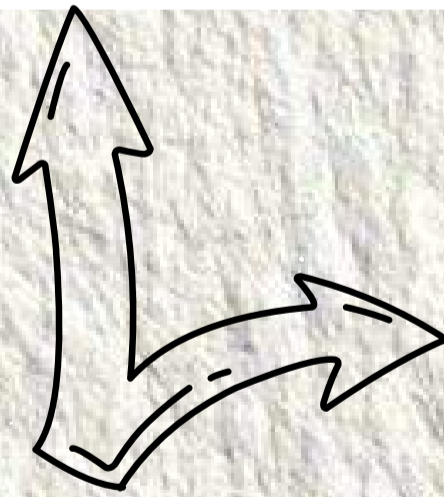

KARE BULMACA

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															

HAZIRLAYAN
BEKİR SARIYILDIZ

DERGİ DEDIĞİN BULMACASIZ OLMAZ DEDİK BU
SAYIYA ÖZEL SİZLER İÇİN BULMACA HAZIRLADIK,
KEYİFLE ÇÖZMENİZ DİLEĞİYLE..
ÇÖZÜMLER İÇİN BİR SONRAKİ SAYIYI BEKLEYİN..

SOLDAN SAĞA

1. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi,- Mezopotamya'nın Güney Merkez kesiminde, Dicle ve Fırat nehirlerinin birbirlerine en çok yaklaştıkları yerde bulunan tarihsel bölge.
2. Örnek alınan, en çok hayranlık duyulan kimse, - Ad, - Bir kimsenin, bir kurum veya bir toplum içindeki durumu.
3. Bir elektrik devresindeki gizil güç farkını volt cinsinden ölçmeye yarayan alet, - Bir iş veya sorun hakkında düşünülerek verilen kesin yargı.
4. Zamanın bölünemeyecek kadar kısa olan parçası; lahza, dakika, - Renyum elementinin simgesi, - (Tersi) Altın elementinin simgesi, - Hangi şey.
5. Valve Corporation tarafından 2003 yılında geliştirilen bir dijital oyun dağıtım platformu, - Menzil, - File system kısaltması.
6. Köpek. Hayvan otlatılan yer; salmalık, yaylak, mera, örü , - Vücuttaki iş yapabilme, başarabilme gücü; derman, hâl, mecal.
7. Çabuk davranan, - Yedirip içirme, besleme, bakma, - Bütünleme
8. (Tersi) Hayvan, ayağıyla vurmak,- Ankara Lojistik Üssü'nün kısaltması,
9. Kötü, fena olan, - İslam dinine göre Allah'ın emri olduğu kesin delille sabit olan, yapılması sevabı, özürsüz olarak yapılmaması günahı, inkârı ise küfrü getiren yükümlülük.
- 10.Kur'an'daki sureleri meydana getiren kelime veya cümlelerden her biri,- İhsan, lütuf, bağışlama anlamına gelen bir isim.
11. Hindistan'da prenlere verilen unvan, - Helyum elementinin simgesi, - Araba yapan veya satan kimse.
12. Alev, - İkiyüzlü
13. Kolay bir şekilde kazanılan galibiyet sonrası kullanılan alaycı ifade şekli, - Acaba, - İngilizce'de gitmek., - Kötü, fena olan.
14. (Tersi) Elle örülerek yapılan yassı halat, -Atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve yeryüzüne beyaz ve hafif billurlar biçiminde donarak düşen su buharı, - (Tersi) Herhangi bir kuvvet alanında, belli bir düzlemin belli bir bölümünden geçtiği varsayılan güç çizgileri.
15. Bir isim.- Bağlaşma.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan illerinden biri, - Türkiye'nin başkenti, - Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.
2. Diş iltihabı, - Çoğunlukla valilerce yönetilen ve yönetim bakımından bir tür bağımsızlığı olan yönetim bölgesi.
3. Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı,- Hitit, - Mecaz yoluyla, mecaz olarak.
4. Aşırı, haddinden fazla, müfrit, ifrat derecede, - Kara Kuvvetlerinin kısaltması, - (Ters) Kişi, - (Tersi) Yemek yemesi gereken; tok karşıtı.
5. İngilizcede hafıza,- Yüce.
- 6.İngilizcede yalan, - Sürüngenlerden, sıcak bölgelerin akarsularında yaşayan, kalın derili, uzun kuyruklu, iri bir hayvan, - Soda veya potas katılmış silisli kumun ateşte eritilmesiyle yapılan sert, saydam ve çabuk kırılır cisim.
7. Gök cisimlerinin yükseltisini ölçmekte, yerel saati ve namaz vakitlerini hesaplamakta kullanılan daire biçiminde araç, - Miras
8. Yüz kuruş değerinde Türkiye'nin para birimi, - Yoksullara parasız yemek yedirilen veya dağıtılan yer, - İplik
9. Ulusal Meteoroloji Enstitüsü' nün kısaltması, - (Tersi) Erkek keçi,- Ok atmaya yarayan, iki ucu arasına kiriş gerilmiş, eğri ağaç veya metal çubuk, anlam bakımından birbirleriyle ilgili cümleleri birbirine bağlayan bir söz.
10. Utanma duygusu, - Hakkından kendi isteğiyle vazgeçme.
11. Spor kulübü'nün kısa yazılışı, - Özen, - Doğru ses vermesi için bir çalgıda yapılan ayar; düzen.
12. Bir göreve getirilmek; tayin edilmek,- Bir giyeceğin göğüsle omuz arasında kalan bölümüne eklenen parça.
13. Kenarları ve açıları birbirine eşit olan dörtgen; dördül, murabba, (Tersi) Akasya, kitre, sütleğen vb. ağaçların kabuklarından sızarak donan, eriyiği yapıştırıcı olarak kullanılan, renksiz veya sarı kırmızımtırak renkte biçimsiz madde, - (Tersi) Kısa ve özlü anlatımı olan, nükteli, güldürücü hikâyecik.
14. Büyükbabadan başlayarak geriye doğru atalardan her biri; baba, dede, cet, - Etkin, - Aktinyum elementinin simgesi,- (Tersi) Amerikan kültürü ve edebiyatı bölümünün kısaltması.
15. Doğruluk, - Çoğunlukla denize dökülen, özellikle genişliği ve taşıdığı su niceliği bakımından en büyük akarsu; nehir.

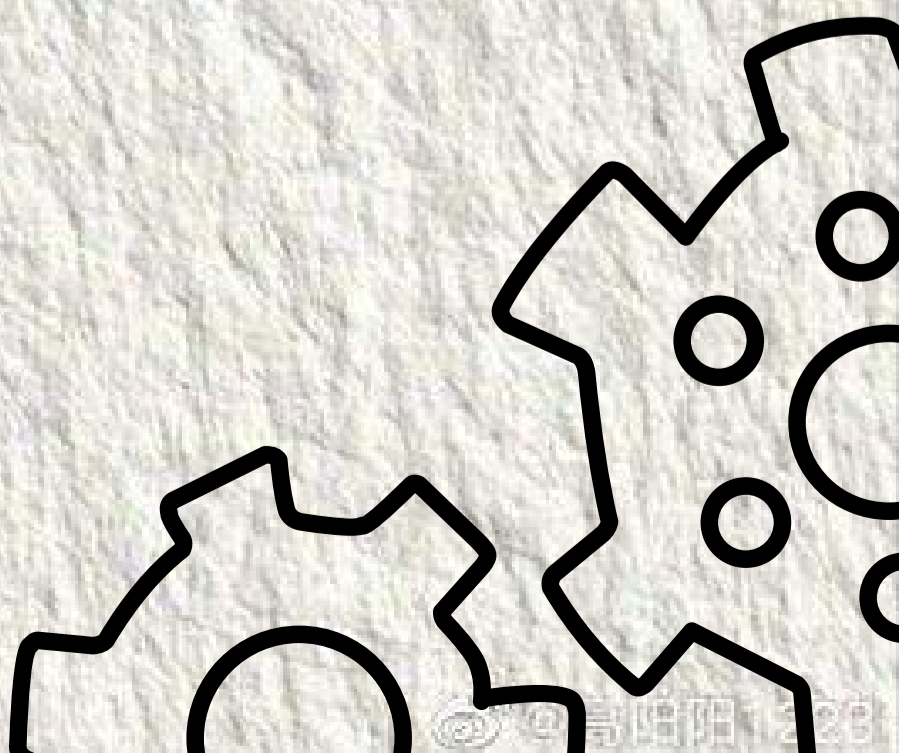

ÖNCEKİ SAYININ ÇÖZÜMÜ

KARE BULMACA

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Ş	A	R	K	İ		K	A	R	A	K	T	E	R	
2	İ	F	T	İ	R	A		T	A	R	O	T		E	K
3	D	Y			E	R	D	E	M		R	O	K	E	T
4	D	O	K	U	M	A		İ		A	K	H	A	N	
5	E	N	A	V	A			S	U	L	U		R	K	
6	T	K			K	A	H	T	A		S	U	D	A	N
7		A	Ş			B	A				U	B	E	R	
8	İ	R	İ		T	E	Z		M		Z	İ	M	N	İ
9	K	A	R	Ş	İ	S	İ		E	R		L	İ	A	M
10		H	A	L	K		R	M		E		A	R	S	A
11	T	İ	Z		İ	H		A	M	G	A	M		Y	M
12	A	S	E		Z	A	B	İ	T	A	N		R	O	
13	B	A		A		K	İ			İ	K	N	U	N	O
14	İ	R	A	N		İ	R	İ		B	E	S	A		H
15	R		E	T	A	M	İ	N	A		T	A	M	A	M

DERGİMİZİN OCAK SAYISINDA ELE ALDIĞIMIZ
EMPATİK BECERİLER KONUSUNA ÖZEL
HAZIRLANAN KARE BULMACANIN ÇÖZÜMLERİNİ
SİZ DEĞERLİ OKURLARIMIZLA PAYLAŞIYORUZ..
FAYDALI OLMASI ÜMİDİYLE.

Çizgili bir defter yaprağında kalmış gibi çocukluğum.
Çizgiyi taşırmadan yazma uğraşlarıydı en büyük
telaşımız. Şimdi yetişkin yaşında yine aynı telaşı
hissetmek, bu defa insanlarla arama çizdiğim sınırları
korumak için duyduğum telaş. Geçmişini yeniden
yaşama arzusu, onarmak için yarım kalmış ne varsa,
yeni yakın ilişkilerle telafi etmek için çocukluğumu.
Sahi borçlu muyuz geçmişe alacaklı mı?

PARADOKSLAR

Paradoks kelimesini daha önce hiç duydunuz mu?

- “Bu cümle yanlıştır.” cümlesi sizce doğru mudur, yanlış mıdır?
- “Ben her zaman yalan söylerim.” diyen bir kişi sizce doğru mu söylüyor yoksa iddia ettiği gibi yalan mı söylüyor?
- “Yumurta mı tavuktan çıkar, yoksa tavuk mu yumurtadan?” sorusunun cevabı sizce nedir?
- "Bildiğim tek şey hiçbir şey bilmediğimdir." diyen Socrates sizce doğru mu söylüyor?

Bu örneklerden de anlaşılacağı gibi kendisiyle veya birbiriyle çelişen ifadeler, hem doğru hem de yanlışmış gibi görünen durumlar paradoks olarak adlandırılıyor.

Paradoks, Yunanca kökenli bir kelime. Para (dışında, ötesinde) eki ile dokein (düşünmek) kelimesi birleştirilerek paradoxos sıfatı türetilmiş. Bu sıfat ise “beklenti ile çelişen” anlamına geliyor. Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre kelime “aykırı düşünce; çelişki; düşünceler arasında tartışmaya açık, kesin bir yargı içermeyen karşıtlık” anlamlarında kullanılıyor.

Paradoks kavramın kullanım tarihi ilk olarak 17. Yüzyılda Avrupa’da olmuştur. Bilim adamları, filozoflar ve rahipler sayesinde kullanımı yaygınlık kazanmıştır. Paradokslar yüzyıllardır insanları şaşırtmış, büyülemiş ve aynı zamanda eğlendirmiştir. Edebiyatta, matematikte, modern fizikte, astronomide, uzay zaman ilişkisi gibi birçok alanda paradokslar kullanılmaktadır.

Paradokslar, özellikle felsefi alanda çok kullanılmıştır ve günlük hayata yansımıştır. Ne tür olursa olsunlar, paradokslar hem ilginç hem faydalı bulunmuştur. Örneğin matematik alanında 20. yüzyıllarda kullanılmaya başlandığı tahmin edilen paradokslar sayesinde, birçok buluşun ve bilimsel araştırma tekniklerinin önü açılmıştır. Şimdi bu paradoksların çok bilinenlerinden birkaç örnek verelim.

Avukat Paradoksu: Yunanlı avukat Protogras öğrencisi ile özel ders ücreti üzerine bir anlaşma yapar. Anlaşma şöyledir: Öğrencisi aldığı ilk davayı kazanırsa bu ücreti Protogras'a verecektir, kazanamazsa ücret ödemeyecektir. Dersin bitiminden sonra öğrenciden ses seda çıkmaz. Sabrını yitiren avukat, öğrencisine dava açar ve ders ücretini talep eder. Öğrenci bu ilk davasında kendini savunur. Davayı kazanırsa, ilk davası olduğu için hocasına parayı verecektir. Kaybederse yine hocasına ödeme yapmak zorunda kalacaktır.

Berber Paradoksu: Bu paradoks Russell paradoksundan türetilmiştir. Bir berber, köyündeki erkekler içinden sadece kendi kendini tıraş edemeyenleri tıraş edecektir. Eğer kendi kendini tıraş ederse, kendi kendini tıraş edebilen erkekler grubunda olacak ve tıraş etme kuralını bozmuş olacaktır. Eğer kendi kendini tıraş etmezse kendi kendini tıraş edemeyen erkekler grubuna girecek ve koyduğu kurala göre kendini tıraş etmesi gerekecektir.

Asker Paradoksu: Askerlerden biri esir aldığı bir askere şöyle der:” Bana bir şey söyle. Eğer söylediğin yalansa seni kurşuna dizeceğim, eğer söylediğin doğruysa seni asacağım.” Bunun üzerine esir olan asker düşünmüş sonunda cevap vermiş ve serbest kalmış. Cevap: “Beni kurşuna dizeceksin.” şeklindeymiş. Bu bir paradoks olduğundan asker serbest bırakılmış. Eğer onu kurşunlarsa doğru söylemiş olacağı için asılmış olması gerekecekti. Eğer onu asarlarsa yalan söylemiş olduğundan kurşunlanması gerekecekti.

Timsah Paradoksu: Timsahın biri Nil kenarında çamaşır yıkmakta olan bir kadının bir anlık gafletinden yararlanarak onun çocuğunu yakaladı. Kadın çocuğunu geri vermesi için timsaha yalvardı.

Timsah, "çocuğuna ne yapacağımı doğru olarak tahmin edersen, onu sana veririm, aksi halde onu yerim," dedi.

Kadın, "Ay! Yavrumu yiyeceksin," diye bir çığlık attı.

Timsah, "pekala," dedi, "artık onu sana veremem, çünkü böyle yaparsam sen yanlış tahminde bulunmuş olursun. Halbuki sana yanlış tahminde bulunursan onu yiyeceğimi söylemiştim."

"Tam tersine," dedi kadın, "yavrumu yiyemezsin, çünkü onu yersen doğru tahminde bulunmuş olurum ve doğru tahminde bulunduğumda onu bana vereceğini söylemiştin."

Giritli Paradoksu: Giritli filozof Epimenides, “Tüm Giritliler yalancıdır” diyerek tarihin belki de en zorlayıcı paradoksunu öne sürmüştür. Epimenides’in Giritli olduğunu düşünürsek, "Tüm Giritliler yalancıdır" ifadesinden dolayı Epimendes’in de yalancı olduğunu düşünmemiz gerekiyor. Eğer Epimenides yalancı değilse, tüm Giritliler de yalancı değildir diye düşünmemiz lazım. Ancak söylediği şeyi en baştan düşündüğümüzde sonsuz bir paradoksun içine girmiş oluyoruz.

Ahlaki Paradoks: Bir trenin kontrollerinin sizin elinizde olduğunu hayal edin. Yaklaşmakta olan bir tren var ve rayların üzerinde beş kişi duruyor. Önünüzde bulunan düğmeye basarsanız, tren raylarını değiştirecek. Ancak diğer raya baktığınızda orada da bir kişinin olduğunu görüyorsunuz. Eğer hiç bir şey yapmazsanız, beş kişi ölecek ama düğmeye basarsanız sadece bir kişi ölecek ancak bu kişinin ölümünden siz sorumlu olacaksınız. Kararınız ne olurdu?

Sizlerde diğer paradoksları araştırabilirsiniz.

- Aşil ve kaplumbağa paradoksu
- Bootstrap (Yazgı) Paradoksu
- Doğru yanlış paradoksu
- Dikotomi paradoksu
- Ok paradoksu
- Hempel paradoksu
- Avukat paradoksu
- Russell paradoksu

Belki sizler de kendi paradokslarınızı oluşturabilirsiniz.

Gökyüzü sanki bir salıncak,
özgürce kanatlandığım.
Hangimiz sallanmadık,
gökyüzü sancağında?
Hangimiz rüzgârın yumuşacık ellerini
hissetmedik yüzümüzde?
Duygularımızı en dürüstçe,
gökyüzü salıncağında yaşamadık mı?
Mutluluk, sevinç, heyecan...
Doyasıya kahkaha attığın
başka bir yer var mıydı sahi?
Nerede salıncak görsem
gökyüzü salıncağın hatırlarım.
Orası kendimle kaldığım,
ben olduğum yer.

Sevda DOĞAN

DOĞRULUK VE DÜRÜSTLÜK

Doğruluk denince ilk olarak dürüstlük gelir akla. Siyam ikizi gibi birbirinden ayrılmaz iki kavramsal olguyla karşı karşıyayız. Çünkü doğruluk olmayınca dürüstlük, dürüstlük olmayınca da doğruluktan bahsetmek mümkün değil. Doğruluk, Türkçe kökenli bir kelimeyken dürüstlük Farsça kökenli olup Türkçeleşmiştir zamanla. Doğruyu söylemek başka, gerçeği (hakikati) söylemek daha başkadır. Doğruluk bakış açısına göre değişebilirken gerçeklik mutlak hakikatle ilişkilidir. Bu anlamda gerçeklik, kabul edilse de edilmese de sürdürür varlığını değişim göstermez herkese göre. Dürüstlük ise bireyin söz ve eylemlerinde hem doğru hem de samimi olma hâlidir. Dürüst insan denildiği zaman doğruya samimi olarak sarılan, doğruluğu erdem hâline getirmiş mümtaz bir şahsiyet gelir aklımıza.

Mevlana'nın "Ya olduğun gibi görün ya görüldüğün gibi ol" sözü geliyor aklımıza. Bu söz aslında "Yapmadığınız şeyleri neden söylüyorsunuz!" (Saff, 61/2) ayetini çağrıştırmakta. Bir kere yapmadığımız şeyleri söylüyorsak, içimiz ve dışımız birbiriyle uyumlu değilse doğru ve dürüst değiliz demektir. Yine de içimizden geçen şeylerin dışarı yansırken adab-ı muâşeret kurallarına ve empatik iletişim ilkelerine göre düzenlenmesine dikkat etmek önemli.

Kur'an-ı Kerim'de geçen "kayyim(e)", "istikamet" ve "müstakim" kelimeleri genellikle doğruluk, dosdoğru olmak, doğru davranmak üzerinden açıklanır. "Bu dosdoğru bir dindir." (Beyyine, 98/5), "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." (Hûd, 11/112) ve "Bizi sırat-ı müstakime (dosdoğru yola) ilet." (Fâtiha, 1/6) mealindeki ayetlere yakından bakacak olursak doğruluğun "kıymet" yani "değer ve ahlak" üzerinden tanımlandığını görürüz. Buna göre kendimle, çevremle ve Rabbimle ilişkide ahlaki temellere dikkat ediyorsam doğru davranıyorum demektir. "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." (Hûd, 11/112) ayeti, inanan insanı ilahi iradenin taleplerine uygun bir yaşama davet ediyor. Bunun anlamı şudur: Kendinizi kandırmadan, başkalarını aldatmadan samimi bir şekilde hak ve hakikatin yanında olmak, hak ve hakikati dünyevi saygınlık, makam ve ekonomik gelir için kullanmaktan kaçınmak... Bu da inançlarımız ve değerlerimizle kurduğumuz ilişkinin gönülden gelmesini yani kalbî ve hasbî olmasını iktiza eder. Böyle bir ilişki ise kişilikte uyum, ahenk ve denge ile gerçekleşir yani doğru ve dürüst olmakla.

Atatürk'ün dürüstlüğe verdiği önem yüzyıl önceden söylediği şu ifadelerinde tekrar gözler önüne serilmiştir:

"Arkadaşlar benden iltimas beklememelidir. Hepiniz benim gözümde değerli, önemli kardeşlersiniz. Ama hepinize gösterdiğim hedef yüce, kutsal bir hedeftir... Hanginiz daha güzel yöntemle, başarıyla oraya ulaşırsanız onu, ellerimi çatlatıncaya kadar çırparak alkışlayacak, takdir edeceğim. Benden iltimas ve taraf tutma beklemeyiniz arkadaşlar. Adam olanlar, insan olanlar, yüksek ideali olanlar değerlerini gösterecekler. Benim size kardeşçe söyleyeceğim şey budur. Tüm arkadaşlarımıza söylemek zorundayım ki, ben o milli hedefe tüm millet kitlesini yürütmek için, doğal olarak ahlaki bir unsurum, bunu isterim."

